

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 17 december 2020

Zaaknummer : 715108
Afdeling : IASZ
Portefeuillehouder : J.F. Struijf
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024: *Samen tegen schulden*

SAMENVATTING

Schulden geven niet alleen persoonlijk leed, maar zijn voor de hele samenleving een probleem. Wij willen daarom dat zoveel mogelijk inwoners met geldzorgen bekend zijn met ondersteuning en zo vroegtijdig, goed en snel mogelijk worden geholpen. Samenwerking tussen overheden, maatschappelijke instellingen, leveranciers en inwoners (waaronder ondernemers en jongeren) is daarbij noodzakelijk. Met dit uitgangspunt in gedachten is in dit beleidsplan besloten tot een aanpak vroegsignalering schulden. Daarnaast wordt aanvullende dienstverlening beschikbaar gesteld voor en door ondernemers. Ook voor jongeren met geldzorgen is extra aandacht. Door deelname aan nieuwe initiatieven wordt de schuldhulpverlening bovendien sneller en effectiever. Een communicatiecampagne moet tot slot het taboe op geldzorgen doorbreken en het belang van de (vroegtijdige) hulp beter bekend maken.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Gemeentelijke wet schuldhulpverlening (Wgs)
- Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz)

BESLUIT B&W

1. De raad voor te stellen in te stemmen met het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024: *Samen tegen schulden*;
2. De raad voor te stellen in te stemmen met de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Heemstede 2021;
3. Deze voorstellen voor te leggen aan de commissie Samenleving om advies te geven aan de raad (A-stukken).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 november 2020

besluit:

1. In te stemmen met het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024: *Samen tegen schulden*;
2. In te stemmen met de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Heemstede 2021.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 17 december 2020

AANLEIDING

Door de Coronacrisis is de verwachting dat het aantal huishoudens met (problematische) schulden fors gaat stijgen. Deze stijging betreft ook doelgroepen die in het verleden minder vaak met problematische schulden zijn geconfronteerd, zoals ondernemers. Daarnaast zijn jongeren extra kwetsbaar. Naast al het persoonlijke leed zijn problematische schulden ook voor de samenleving een probleem. De maatschappelijke kosten van problematische schulden bedragen volgens het Nibud nu al 11 miljard euro per jaar. Dat is meer dan al deze schulden bij elkaar opgeteld.

Breed Schuldenoffensief

De huidige schuldhulpverlening is soms ingewikkeld en tijdrovend voor veel partijen. Vanuit het idee dat het mogelijk moet zijn om schulden sneller en effectiever aan te pakken, is landelijk een breed schuldenoffensief ingezet. Door de Coronacrisis is het moment daarvoor meer dan ooit aangebroken.

Doelstelling

De doelstelling is dat zoveel mogelijk inwoners met geldzorgen bekend zijn met ondersteuning en zo vroegtijdig, goed en snel mogelijk worden geholpen. Het is hiervoor noodzakelijk dat overheden, maatschappelijke instellingen, leveranciers, ondernemers, jongeren en alle andere inwoners die hier mee te maken hebben zoveel mogelijk samenwerken.

Context

Beleidsadvies op het gebied van schuldhulpverlening is belegd bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) voor Bloemendaal en Heemstede. De uitvoering van particuliere schuldhulpverlening wordt gedaan door Team Schulddienstverlening (Team SDV) van de gemeente Haarlem, op basis van een dienstverleningsovereenkomst en beleidsregels.

MOTIVERING

Vroegsignalering

Per 1 januari 2021 zijn vaste laste leveranciers (woningcorporaties, energiebedrijven, waterbedrijven en zorgverzekeraars) verplicht om betalingsachterstanden te melden aan de gemeente via een (door de gemeente te regelen) digitaal portaal. Hiervoor moet met de leveranciers een convenant worden gesloten. Gemeenten moeten vervolgens in actie komen bij signalen van betalingsachterstanden die duiden op een problematische schuld. Wij geven hier uitvoering aan door middel van het laten uitvoeren van huisbezoeken. Na het in behandeling nemen van een signaal worden incassomaatregelen door de leveranciers tijdelijk opgeschort.

Sociaal Raadslid

Sociaal raadsliden zijn juridisch geschoolde dienstverleners die hulp kunnen bieden bij juridische kwesties rondom bijvoorbeeld schulden, zoals de berekening van de beslagvrije voet. Gezien de toenemende schuldenproblematiek en de aanpak vroegsignalering heeft WIJ Heemstede aangegeven dat zij een sociaal raadslid noodzakelijk acht voor inwoners met een laag inkomen in Heemstede. WIJ Heemstede ervaart dat steeds meer financieel-juridische vragen worden gesteld

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 17 december 2020

aan haar maatschappelijk medewerkers. Wij stellen daarom budget beschikbaar voor een sociaal raadslid via WIJ Heemstede.

Hulp aan ondernemers

Als een zelfstandig ondernemer zich meldt bij de gemeenten met geldzorgen of het verzoek om schuldhulp, onderzoeken wij op basis van de individuele situatie en wensen de mogelijkheden. Ten eerste wordt overlegd met de ondernemer of begeleiding door 'Over Rood' wenselijk en zinvol is. Vervolgens worden de mogelijkheden binnen het Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) en wanneer nodig de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) onderzocht. 'Over Rood' begeleidt en ondersteunt ondernemers bij een (door)start, schulden, administratieve achterstanden en bedrijfsbeëindiging. Het is een vrijwilligersorganisatie zonder winstoogmerk, met een landelijk dekkend netwerk en ruim tien jaar ervaring. De vrijwilligers van 'Over Rood' zijn zelf ook ondernemer.

Aanpak jongeren

Doordat jongeren meestal geen stabiel inkomen hebben, is schulden aflossen voor hen extra moeilijk. Schuldeisers gaan meestal niet akkoord met schuldregelingen en jongeren haken vaker af omdat schuldsanering een lang traject is van meerdere jaren. Voor jongeren is dus een andere aanpak nodig dan voor volwassenen. Wij gaan daarom het project 'NewFuture' intensief onder de aandacht brengen. Hierbij worden schulden van jongeren opgekocht en krijgen ze aanvullende begeleiding. Daarnaast bereiken we jongeren via het project 'Jongeren in Beeld' en bij de wettelijke vroegsignalering vormen jongeren een prioritaire doelgroep.

Nieuwe initiatieven

Er worden veel projecten ontwikkeld om de schuldhulpverlening te verbeteren. Wij stellen voor deel te nemen aan de Nederlandse Schuldhulproute. Daarnaast gaan wij zo snel mogelijk deelnemen aan 'Collectief Schuldregelen' en 'Schuldenknooppunt'. Ook gaan wij het Saneringskrediet inzetten, wanneer mogelijk met behulp van het landelijke Waarborgfonds. Ontwikkelingen rondom onder meer de 'Pauzeknop' en Het Vaste Lasten Pakket en volgen wij op de voet. Tot slot onderzoeken we of we de campagne 'Kom jij eruit' (opnieuw) gaan inzetten, als onderdeel van het lokale communicatieplan.

Verordening beslistermijn

Volgens de gewijzigde Wgs zijn gemeenten vanaf 1 januari 2021 verplicht om in een verordening de termijn op te nemen waar binnen een beschikking schuldhulpverlening wordt afgegeven. Dit in navolging van het advies van de Nationale Ombudsman. In overleg met de gemeente Haarlem hebben wij de maximale termijn van acht weken opgenomen in de verordening. In de praktijk is de afhandelingstermijn meestal korter (twee weken), maar omdat het altijd kan voorkomen dat meer tijd nodig is (bijvoorbeeld bij ingewikkelde casuïstiek of een plotselinge toename van het aantal aanvragen), wordt toch voor de mogelijke maximale termijn van acht weken gekozen.

FINANCIËN

Kosten

Door de Coronacrisis verwachten wij hogere kosten voor reguliere trajecten schuldhulpverlening. Deze kosten zijn al meegenomen in de gemeentebegroting

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 17 december 2020

2021. Hierbij is uitgegaan van een stijging van de kosten met 20 procent. In totaal is hiervoor € 88.000 begroot. Ook met extra mogelijke kosten voor de Bbz is in de begroting al rekening gehouden. Daarnaast bedragen de verwachte kosten voor nieuw beleid vanaf 2021 € 41.000. Zie voor een toelichting van deze kosten de tabel hieronder.

	2021	2022	2023	2024
Aanpak vroegsignalering				
Portaal VPS	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
Vroeg Eropaf	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
Sociaal Raadslid	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Hulp voor ondernemers				
Over Rood	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Nieuwe initiatieven				
Nederlandse Schuldhulproute	Eerste jaar 'gratis'	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Schuldenknooppunt	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Saneringskrediet (borgstelling en werkkapitaal)	PM	PM	PM	PM
Communicatie				
Buitenreclame, drukkosten, advertenties	€ 5.000	PM	PM	PM
Totaal	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000

Dekking

Voorgesteld wordt de kosten 2021 van € 41.000 voor € 13.400 te dekken via de eenmalige gelden armoede en schulden 2018-2020 en voor het overige via het Sociaal steunpakket 2020-2022, dat naar verwachting bij de decembercirculaire 2020 beschikbaar wordt gesteld. Het advies is om de kosten 2022 t/m 2025 op te nemen in de Kadernota 2022-2025.

PLANNING/UITVOERING

- Commissie Samenleving: 1 december
- Gemeenteraad: 17 december
- Afsluiten convenanten vroegsignalering met vaste lasten partners: zo snel mogelijk na 17 december (via college).
- Afsluiten contract met digitaal portaal (VPS): zo snel mogelijk na 17 december.
- Deelname Nederlandse Schuldhulproute: implementatie vanaf januari 2021.
- Deelname overige voorgestelde nieuwe initiatieven: implementatie vanaf januari 2021.
- Communicatiecampagne: start januari 2021.
- Actualiseren beleidsregels en dienstverleningsovereenkomst met Haarlem (voor zover nodig): eerste kwartaal 2021.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 17 december 2020

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Participatie

Cliëntenraad Werk en Inkomen

De cliëntenraad Werk en Inkomen heeft meegelezen met dit beleidsplan. De aandacht voor ondernemers en voor jongeren vindt de cliëntenraad noodzakelijk. Het voorstel voor een sociaal raadslid kan ook op de instemming van de cliëntenraad rekenen, met de kanttekening dat als blijkt dat het aantal geraamde uren niet voldoende blijkt, dit verhoogd moet kunnen worden. Ook wijst de cliëntenraad op het belang van voorlichting (waaronder op scholen), preventie en het doorbreken van taboes. Dit nemen wij mee in het communicatieplan.

Overige participatie

Zaken die de uitvoering bij Team Schulddienstverlening Haarlem raken, zijn met Haarlem afgestemd. Onderdelen die de gemeente Bloemendaal raken, zijn met Bloemendaal afgestemd.

Communicatie

Om inwoners te bereiken is communicatie essentieel. In overleg met de afdeling communicatie wordt daarom een communicatieplan opgesteld, in afstemming met de landelijke campagne 'Kom jij eruit' en de campagne voor de Nederlandse schuldhulprouwe (NSR). De belangrijkste doelen zijn dat taboes op geldzorgen worden doorbroken en inwoners (waaronder jongeren en ondernemers) weten welke mogelijkheden er zijn voor vroegtijdige hulp.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024: *Samen tegen schulden*

Bijlage 2: Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021.